
Hieronim Rafał Łopaciński.

Pamiętnik Literacki : czasopismo kwartalne poświęcone historii i krytyce literatury polskiej 5/1/4, 368-369

1906

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez **Muzeum Historii Polski** w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

NEKROLOGIA.

† HIERONIM RAFAŁ ŁOPACIŃSKI.

24. sierpnia b. r. zmarł w Lublinie skutkiem nieszczęśliwego wypadku Hieronim Rafał Lubicz Łopaciński. Śmierć Jego jest tem boleśniejszą że straciliśmy w Nim pracownika w pełni sił, który długo jeszcze mógł służyć polskiej nauce.

Ś. p. Hieronim Rafał Łopaciński urodził się w r. 1861 we wsi Ośno Górne w powiecie nieszawskim. Nauki początkowe odebrał w Brześciu Kujawskim, do gimnazjum chodził w Kaliszu. W r. 1879 wstąpił na uniwersytet w Warszawie, gdzie zapisał się na wydział filologiczno-historyczny, który ukończył w r. 1883, nagrodzony złotym medalem za rozprawę: „Charakterystyka osób w komedjach Terencyusza“. Opuściwszy uniwersytet jął się pracy nauczycielskiej i po krótkim pobycie w Warszawie na posadzie nauczyciela języków starożytnych, przeniesiony został do Lublina, gdzie był czynny do ostatniej chwili swego życia.

Obok działalności nauczycielskiej, którą pełnił z wielkim zamiłowaniem, śp. Łopaciński poświęcił się całą duszą studjom z dziedziny językoznawstwa, historii i etnografii i w tych dziedzinach wiedzy zapisał niezatartemi głoskami swój imię. Odnalazł i zbadał wiele zabytków piśmiennictwa staropolskiego, przetrząsał liczne archiwa, biblioteki krajowe i zagraniczne, dokonując w nich nieraz cennych odkryć. W r. 1901 zajmował się urządzeniem działu naukowego wystawy rolniczo-przemysłowej w Lublinie oraz działem rękopisów i druków na wystawie sztuki i starożytności tamże. W czasach ostatnich czynił gorliwe zabiegi około założenia Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Lublinie, której to instytucji zamierzał oddać bogaty swój księgozbiór. Poza tem skrzętnie zbierał wszelkie nabytki

archeologiczne i przedmioty, wchodzące w zakres ludoznawstwa. Wszystko to odsyłał do Muzeum Narodowego w Krakowie lub do Muzeum etnograficznego w Warszawie, do którego powstania wielce się swą pracą i inicjatywą przyczynił.

Dorobek naukowy Łopacińskiego jest bardzo poważny; obejmuje on wiele prac, nie tyle obszernych rozmiarami, ile zawierających mnóstwo ciekawego, nader pracowicie zebranego, materiału oraz bystrych spostrzeżeń. Cechuje je niesłychana dokładność szczegółów i nader ostrożne wnioskowanie.

W r. 1880. wystąpił z pierwszą swą drukowaną pracą w „Gazecie Warszawskiej“. Był przez długi szereg lat stałym a nader czynnym współpracownikiem „Prac filologicznych“ i „Wisły“ oraz warszawskiego „Słownika języka polskiego“. Wiele rozpraw, notatek, sprawozdań i recenzji zamieszczał w „Bibliotece Warszawskiej“, „Ateneum“, „Tygodniku ilustrowanym“, „Kuryerze codziennym“, „Wędrowcu“ i „Światowidzie“. Zasiłał również prasę prowincjonalną; niejedno nader cenne i ciekawe studjum zamieściły: „Kaliszanin“, „Gazeta Radomska“, „Gazeta Lubelska“ i „Ziemia Lubelska“.

Z prac, wydanych osobno, wymienić należy: „Oskar Kolberg“ (1890); „Wydawnictwa peryodyczne w Lublinie“ (1890.); „Sobótka“ (1891.); „Przyczynki do słownictwa języka polskiego“ (1891. i 1900.), odznaczone nagrodą imienia Lindęgo przez Akademię Krakowską; „Głosy polskie, zawarte w rękopisie z kazaniem łacińskimi z połowy wieku XV.“ (1893.); „Reguła trzeciego zakonu św. Franciszka i drobniejsze zabytki języka polskiego z końca wieku XV. i początku XVI.“ (1894.); „Kilka zabytków języka staropolskiego“ (1895); „Najdawniejsze słowniki polskie drukowane“ (1897.); „Locher Jakób, Sąd Paryża“ (1897); „Lucyan Malinowski (1898.); „Z dziejów cechu mularskiego i kamieniarskiego w Lublinie“ (1899); „Mons reipublicae Polonae 1578. Obrazowa allegorya z czasów Stefana Batorego“, „Najdawniejszy widok Lublina“ (1901.); „Ślady powodzi u nas w historii, archeologii, języku, przysłowiach, podaniach, piśmiennictwie i sztuce“ (1904.); „Wiadomości o marmurach w Polsce, z rękopisów oraz dzieł dawnych i nowszych“ (1905.) i t. d.

Ostatnią pracą, którą na kilka dni przed śmiercią w Truskawcu napisał, były dwie notatki, dotyczące historii i wędrówek dwu facecyi Reja; jedną z nich zamieszczamy w niniejszym zeszycie „Pamiętnika literackiego“, którego ś. p. zmarły był współpracownikiem.

Pozostawił w rękopisie mnóstwo materiałów do dziejów Lublina i innych miast polskich, do dziejów cechów lubelskich, do dziejów piśmiennictwa polskiego w wieku XV, do studyów porównawczych o przysłowiach łacińskich, polskich i w. i.

W uznaniu zasług, położonych na polu nauki, krakowska Akademia Umiejętności zamianowała ś. p. Łopacińskiego w 1901. roku swoim członkiem korespondentem.